

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Державного університету
«Житомирська політехніка»
протокол від 24.09. 2021 р. № 8_

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ **для проведення практичних (лабораторних) занять** **з навчальної дисципліни** **«Логіка»**

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 256 «Національна безпека» освітньо-професійна програма
«Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами
діяльності)»

факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра філософсько-історичних студій та масових комунікацій

Рекомендовано на засіданні
кафедри філософсько-історичних
студій та масових комунікацій
протокол № 2 від «22» вересня
2021 р.

Розробник: кандидат філософських наук, доцент кафедри філософсько-
історичних студій та масових комунікацій Кобетяк А.Р.

Житомир, 2021

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 2

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є надання теоретичних знань про закони і форми мислення, а також вироблення навичок правильно, тобто чітко визначено, неупереджено, послідовно та доказово міркувати. Знання логіки дозволяє безпомилково отримувати нове, тобто вивідне знання. Тому, дисципліна містить теми, що спрямовані на покращення підготовки юристів. Логіка підвищує загальний інтелектуальний рівень та культуру мислення людини. Основна увага у запропонованому курсі приділена розвитку та вдосконаленню у курсантів логічної культури, вміння логічно правильно міркувати, критично мислити

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування у студентів уявлення про закони логіки та шляхи їх практичного застосування;
- навчитися логічно грамотно будувати свої міркування і знаходити помилки в міркуваннях опонентів;
- вивчити основні форми мислення людини;
- конструювати коректну аргументацію;
- засвоїти методи логіки для дослідження наукових проблем у правознавстві та правоохоронній діяльності;
- застосовувати логічні методи у процесі юриспруденції.

Результатами вивчення дисципліни є набуття студентами таких компетенцій:

- виявляти логічну структуру висловлювань, формувати її у відповідності до логічних правил;
- мислити якісно визначені предмети та явища, уникати суперечностей у

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 3

процесі міркування, рухати власну думку послідовно, доводити істинність думок та спростовувати хибні думки;

- використовувати у процесі навчальної та професійної діяльності судження, логічна форма яких адекватно та зрозуміло виражає сутність думки, точно виражати предмет мислення та коректно здійснювати ствердження та заперечення його ознаки;

- вміти правильно виокремлювати логічні зв'язки між простими судженнями у складі складного, володіти способами правильної побудови власних складних суджень;

- виявляти логічні помилки у висловлюваннях, які пропонуються до уваги;

- коректно ставити запитання та надавати відповіді на запитання, володіючи усіма їх видами та правилами побудови;

- використовувати правила побудови логічних умовиводів, забезпечуючи істинність висновку або максимальну ступінь його ймовірності;

- будувати коректне доведення тези прямим та непрямыми способом, використовувати шляхи ефективного спростування тези;

- вміти використовувати логічні закони, беручи участь у суперечках, дискусіях, диспутах;

- знати логічну структуру та способи побудови наукових теорій;

- коректно виконувати роль пропонента та опонента;

- використовувати логічні закони у процесі укладання ділових документів;

- вміти логічно готувати публічні виступи.

2. ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Логіка у загальній системі знань.

Тема 1. Вступ. Предмет і значення логіки. Історія логіки. Логіка в структурі людського пізнання. Логіка як наука. Історія логіки. Поняття

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 4

мислення. Мислення і мова. Формальна та діалектична логіка. Логічна форма. Основні форми та логічна семантика. Практичне значення логіки для студентів юридичних спеціальностей

Тема 2. Поняття як форма мислення. Логічні прийоми утворення понять. Поняття і слово. Зміст і обсяг поняття. Види понять. Зміст поняття і склад злочину. Відношення між поняттями. Операції над поняттями. Узагальнення і обмеження понять.

Тема 3. Судження та дії над ними. Загальна характеристика суджень та їх структура (будова). Роль запитання у судовому пізнанні. Класифікація суджень. Просте судження, його види і структура. Категоричні судження і їх види. Розподіленість термінів у судженнях. Логічні змінні та логічні постійні. Судження і пропозиційна функція. Поділ суджень за модальністю. Відношення між судженнями. Види відношень. Складні судження. Умовні, єднальні (кон'юнктивні) та розподільні (диз'юнктивні) судження.

Змістовий модуль 2. Закони логіки та умовивід

Тема 4. Основні закони логіки. Загальна характеристика основних законів логіки. Закон тотожності. Закон суперечності. Закон виключення третього. Закон достатньої підстави. Закон комутативності. Значення законів логіки для судового дослідження.

Тема 5. Умовиводи. Безпосередні умовиводи. Поняття логічного виводу. Загальна характеристика умовиводів. Безпосередні умовиводи.

Тема 6. Дедуктивні умовиводи (опосередковані). Загальна характеристика дедуктивних умовиводів. Простий категоричний силлогізм. Його визначення і склад. Аксиома силлогізму.

Змістовий модуль 3. Дедукція та індукція

Тема 7. Категоричний силлогізм. Загальні правила категоричного

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __/5

силіогізму. Фігури і модуси категоричного силіогізму. Категоричні силіогізми з виділяючими засновками. Категоричні силіогізми, в яких більшим засновком є судження-визначення. Категоричні силіогізми, побудовані із суджень можливості. Категоричні силіогізми з імовірними засновками. Логічні помилки, які трапляються в категоричних силіогізмах.

Тема 8. Дедуктивні умовиводи. Умовно-категоричний силіогізм. Розподільно-категоричний силіогізм. Умовно-розподільний силіогізм. Скорочені силіогізми. Умовиводи із суджень з відношеннями.

Тема 9. Індуктивні умовиводи. Поняття про індукцію. Індукція в судовому пізнанні. Спостереження та експеримент. Повна і неповна індукція. Індукція через простий перелік. [Індукція через відбір фактів, які виключають випадкові узагальнення.](#) [Наукова індукція.](#) [Методи встановлення причинних зв'язків між явищами.](#) Зв'язок індукції і дедукції.

Змістовий модуль 4. Методика мислення у процесі доведення

Тема 10. Аналогія. Поняття і структура умовиводів за аналогією. Аналогія в судовому пізнанні.

Тема 11. Доведення і спростування. Поняття доведення. Логічне доведення і судовий доказ. Побудова доведення: теза доказу, аргументи, демонстрація. Види доведення та їх поділ на прямі і непрямі в кримінальному процесі. Спростування. Правила доведення і спростування та помилки, які трапляються в доведеннях.

Тема 12. Гіпотеза. Поняття гіпотези і її структура. Види гіпотез. Версія у судовому дослідженні. Висування та перевірка версій.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 6

Вступ

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Предмет і значення логіки. Історія логіки

Тема 2. Поняття як форма мислення.

Тема 3. Судження та дії над ними.

Тема 4. Основні закони логіки.

Тема 5. Умовиводи. Безпосередні умовиводи.

Тема 6. Опосередковані умовиводи. Дедукція.

Тема 7. Дедуктивні умовиводи.

Тема 8. Дедуктивні умовиводи та їх види.

МОДУЛЬ 2

Тема 9. Поняття про індукцію.

Тема 10. Індуктивні умовиводи.

Тема 11. Умовиводи за аналогією.

Тема 12. Доведення і спростування.

Тема 13. Гіпотеза.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.- 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 7

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Логіка у загальній системі знань.								
Тема 1. Предмет і значення логіки. Історія логіки	8	2	2	4	10	0,5	0,5	9
Тема 2. Поняття як форма мислення	11	4	4	3	10	0,5	0,5	9
Тема 3. Судження та дії над ними	11	4	4	3	10	0,5	0,5	9
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	30	10	10	10	30	1,5	1,5	27
Змістовий модуль 2. Закони логіки та умовивід								
Тема 4. Основні закони логіки	8	2	2	4	10	0,5	0,5	9
Тема 5. Умовиводи. Безпосередні умовиводи	11	4	4	3	8	0,5	0,5	7
Тема 6. Дедуктивні умовиводи (опосередковані)	11	4	4	3	12	0,5	0,5	11
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	30	10	10	10	30	1,5	1,5	27
Модуль 2								
Змістовий модуль 3. Дедукція та індукція								
Тема 7. Категоричний силогізм	11	2	3	6	10	0,5	0,5	9
Тема 8. Дедуктивні умовиводи	13	3	3	7	10	0,5	0,5	9
Тема 9. Індуктивні умовиводи	11	3	2	6	10	0,5	0,5	9
<i>Разом за змістовий модуль 3</i>	35	8	8	19	30	1,5	1,5	27
Змістовий модуль 4. Методика мислення у процесі доведення								
Тема 10. Аналогія	8	1	1	6	8	0,5	0,5	7
Тема 11. Доведення і спростування	8	2	1	5	11	0,5	0,5	10
Тема 12. Гіпотеза	9	1	2	6	11	0,5	0,5	10
<i>Разом за змістовий модуль 4</i>	25	4	4	17	30	1,5	1,5	27
ВСЬОГО	120	32	32	56	120	6	6	108

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 8

Теми практичних (лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Предмет і значення логіки. Історія логіки	2	0,5
2	Поняття як форма мислення	4	0,5
3	Судження та дії над ними	4	0,5
4	Основні закони логіки	2	0,5
5	Умовиводи. Безпосередні умовиводи	4	0,5
6	Дедуктивні умовиводи (опосередковані)	4	0,5
7	Категоричний силогізм	3	0,5
8	Дедуктивні умовиводи	3	0,5
9	Індуктивні умовиводи	2	0,5
10	Аналогія	1	0,5
11	Доведення і спростування	1	0,5
12	Гіпотеза	2	0,5
РАЗОМ		32	6

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Предмет і значення логіки. Історія логіки

План практичного заняття

1. Логіка в структурі людського пізнання. Логіка як наука.
2. Історія логіки.
3. Поняття мислення.
4. Мислення і мова. Мова логіки

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/***- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 9

5. Формальна та діалектична логіка.
6. Логічна форма. Основні форми та логічна семантика.
7. Практичне значення логіки для студентів юридичних спеціальностей

Реферативні виступи

1. Місце логіки в системі гуманітарних знань.
2. Практичне значення логіки для юристів.
3. Штучні мови. Мова логіки.

Питання для обговорення

1. Теоретичне і практичне значення логіки.
2. «Логіка» це наука чи спосіб мислення?
3. Охарактеризуйте основні принципи «правильного» мислення.
4. Дайте характеристику традиційній та сучасній логіці.
5. Розкрийте особливості формальної та діалектичної логіки.

Тема 2. Поняття як форма мислення.

План практичного заняття

1. Логічні прийоми утворення понять.
2. Поняття і слово.
3. Зміст і обсяг поняття. Види понять.
4. Зміст поняття і склад злочину.
5. Відношення між поняттями.
6. Операції над поняттями.
7. Узагальнення і обмеження понять.

Реферативні виступи

1. Класифікація понять та її відносний характер.
2. Практичне значення прийомів узагальнення і обмеження понять в діяльності юриста.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 10

Питання для обговорення

1. Який зв'язок існує між поняттям і словом?
2. Назвіть види понять за обсягом і змістом.
3. Сформулюйте істотні та неістотні ознаки понять.
4. Що визначають методи державного управління?
5. Розкрийте сутність механізмів державного управління.

Тема 2. Судження. Види суджень

План практичного заняття

1. Загальна характеристика суджень та їх структура (будова).
2. Роль запитання у судовому пізнанні.
3. Класифікація суджень.
4. Просте судження, його види і структура.
5. Категоричні судження і їх види.

Реферативні виступи

1. Місце та роль судження у професійній діяльності юристів.
2. Суть та структура традиційної класифікації суджень.

Питання для обговорення

1. Що таке судження?
2. У чому полягає пізнавальна роль судження?
3. Визначити структуру судження.
4. Судження типу А, Е, І, О.
5. Види суджень за змістом предиката.

Тема 3. Судження та дії над ними.

План практичного заняття

1. Розподіленість термінів у судженнях.
2. Логічні змінні та логічні постійні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 11

3. Судження і пропозиційна функція.
4. Поділ суджень за модальністю.
5. Відношення між судженнями. Види відношень.
6. Складні судження. Умовні, єднальні (кон'юнктивні) та розподільні (диз'юнктивні) судження.

Реферативні виступи

1. Прості та складні судження.
2. Відношення між судженнями.

Питання для обговорення

1. Що таке розподіленість терміну у судженні?
2. Які ви знаєте логічні змінні та логічні постійні?
3. Загальна характеристика відношень між судженнями.
4. Складні судження.
5. Таблиці істинності складних суджень.
6. Розподіленість термінів у судженнях.

Тема 4. Основні закони логіки.

План практичного заняття

1. Загальна характеристика основних законів логіки.
2. Закон тотожності.
3. Закон суперечності.
4. Закон виключення третього.
5. Закон достатньої підстави.
6. Значення законів логіки для судового дослідження.

Реферативні виступи

1. Місце логічних законів у професійній діяльності юристів.
2. Практичне застосування законів логіки в повсякденному житті.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 12

Питання для обговорення

1. Розкрийте сутність терміну «закон логіки».
2. Загальна характеристика законів логіки.
3. Суть закону тотожності.
4. Закон суперечності.
5. Практичне застосування закону достатньої підстави.
6. Інші закони логіки.

Тема 5. Умовиводи. Безпосередні умовиводи.

План практичного заняття

1. Поняття логічного виводу.
2. Загальна характеристика умовиводів.
3. Безпосередні умовиводи.

Реферативні виступи

1. Значення умовиводів.
2. Умовивід як основна логічна операція.

Питання для обговорення

1. Чим відрізняється логічний вивід від умовиводу?
2. Вкажіть загальні характеристики умовиводів.
3. Що таке безпосередній умовивід?
4. Основні способи побудови безпосереднього умовиводу.

Тема 6. Опосередковані умовиводи. Дедукція.

План практичного заняття

1. Загальна характеристика дедуктивних умовиводів.
2. Простий категоричний силізм. Його визначення і склад.
3. Аксиома силізму.
4. Загальні правила категоричного силізму.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 13

5. Фігури і модуси категоричного силогізму.

Реферативні виступи

1. Значення дедукції в професійній діяльності юристів.
2. Категоричний силогізм як основа дедуктивних умовиводів.

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика дедуктивних умовиводів.
2. Що таке простий категоричний силогізм?
3. Види категоричного силогізму.
4. Правила категоричного силогізму.
5. Які фігури категоричного силогізму Вам відомі?
6. Модуси категоричного силогізму.

Тема 7. Дедуктивні умовиводи.

План практичного заняття

1. Категоричні силогізми з виділяючими засновками.
2. Категоричні силогізми, в яких більшим засновком є судження-визначення.
3. Категоричні силогізми, побудовані із суджень можливості.
4. Категоричні силогізми з імовірними засновками.
5. Логічні помилки, які трапляються в категоричних силогізмах.

Реферативні виступи

1. Категоричний силогізм.
2. Навмисні та ненавмисні логічні помилки.

Питання для обговорення

1. Вкажіть основні винятки із загальних правил категоричного силогізму.
2. Що таке категоричні силогізми з виділяючими засновками?
3. Достовірність категоричних силогізмів, побудованих із суджень можливості.
4. Який умовивід із категоричних силогізмів з імовірними засновками?

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.- 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 14

Тема 8. Дедуктивні умовиводи та їх види.

План практичного заняття

1. Умовно-категоричний силогізм.
2. Розподільно-категоричний силогізм.
3. Умовно-розподільний силогізм.
4. Скорочені силогізми.
5. Умовиводи із суджень з відношеннями.

Реферативні виступи

1. Складні силогізми та їх види.
2. Практичне використання скорочених силогізмів.

Питання для обговорення

1. Як будується умовно-категоричний силогізм.
2. Наведіть власні приклади та охарактеризуйте розподільно-категоричний силогізм.
3. Умовно-розподільний силогізм та його будова.
4. Достовірність умовиводів із суджень з відношеннями.

МОДУЛЬ 2

Тема 9. Поняття про індукцію.

План практичного заняття

1. Поняття про індукцію.
2. Індукція в судовому пізнанні.
3. Спостереження та експеримент.

Реферативні виступи

1. Значення індукції в судовій практиці.
2. Спостереження та експеримент в професійній діяльності слідчого.

Питання для обговорення

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 15

1. Що таке індукція?
2. Чи можливий судовий процес без індуктивного знання?
3. Роль спостереження у слідчій діяльності.
4. Значення експерименту для сучасної науки.

Тема 10. Індуктивні умовиводи.

План практичного заняття

1. Повна і неповна індукція
2. Індукція через простий перелік.
3. Індукція через відбір фактів, які виключають випадкові узагальнення.
4. Наукова індукція.
5. Методи встановлення причинних зв'язків між явищами.
6. Зв'язок індукції і дедукції.

Реферативні виступи

1. Зворотний зв'язок дедукції та індукції.
2. Індуктивні умовиводи у повсякденному житті.

Питання для обговорення

1. Що таке повна і неповна індукція?
2. Чому індукція через простий перелік є найпопулярнішим видом індукції?
3. В чому особливість індукції через відбір фактів?
4. Роль наукової індукції.
5. Які методи встановлення причинних зв'язків між явищами Вам відомі?

Тема 11. Умовиводи за аналогією.

План практичного заняття

1. Поняття і структура умовиводів за аналогією.
2. Види аналогічного умовиводу.
3. Аналогія в судовому пізнанні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 16

Реферативні виступи

1. Мислення за аналогією.
2. Місце аналогії у судовому пізнанні.

Питання для обговорення

1. Поняття про аналогію.
2. Структура умовиводів за аналогією.
3. Які види умовиводів аналогією Вам відомі?

Тема 12. Доведення і спростування.

План практичного заняття

1. Поняття доведення.
2. Логічне доведення і судовий доказ.
3. Побудова доведення: теза доказу, аргументи, демонстрація.
4. Види доведення та їх поділ на прямі і непрямі в кримінальному процесі.
5. Спростування.
6. Правила доведення і спростування та помилки, які трапляються в доведеннях.

Реферативні виступи

1. Доведення та судові докази.
2. Помилки в логічному ланцюжку доведення.

Питання для обговорення

1. Що таке доведення?
2. Чим відрізняється доведення від судового доказу?
3. Яка побудова доведення?
4. Відомі Вам види доведення.
5. Структура спростування.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 17

Тема 13. Гіпотеза.

План практичного заняття

1. Поняття гіпотези і її структура.
2. Види гіпотез.
3. Версія у судовому дослідженні.
4. Висування та перевірка версій.

Реферативні виступи

1. Наукові та загальні гіпотези.
2. Версія та гіпотеза і їх взаємозв'язок.

Питання для обговорення

1. Що таке гіпотеза?
2. Охарактеризуйте загальну структуру гіпотези.
3. Відомі Вам види гіпотез.
4. Побудова версії у судовому дослідженні.
5. Як правильно перевірити версію?

Методи навчання

У процесі викладання курсу планується використовувати такі методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення студентами інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;
- репродуктивний: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- проблемного виконання: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);
- частково-пошуковий (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __/19

Контрольна № 1	20	Контрольна № 2	20	40
Разом				100

Рекомендована література

Основна література

Першоджерела

1. Аристотель. Категорії. Про витлумачення. Перша аналітика. У 4 т., Т. 2. Київ, 1978.
2. Аристотель. Метафізика. // У 4-х т., Т. 1. К. 1978.
3. Гегель. Наука логіки. – Київ., 1999.
4. Декарт Р. Міркування про метод: щоб правильно спрямовувати свій розум і відшукувати істину в науках. К. 2001.
5. Тарський А. Поняття істини в формалізованих мовах. К. 1998.

Навчальні посібники:

6. Асмус В.Ф. Логіка. – Київ, 2009.
7. Бандурка О.М. Курс логіки. – К. : Літера ЛТД, 2002.
8. Берков В.Ф. Логіка. – Київ, 2002.
9. Гладунський В.Н., Гладунська Г.А. Логіка, част. 2. Львів 1996.
10. Дубицький І. Логіка – богословам. Івано-Франківськ 2003.
11. Дуцяк І. З. Логіка. Львів 1996.
12. Жеребкін В.Є. Логіка. – Харків-Київ : Основа-Знання, 2010.
13. Жоль К.К. Вступ до сучасної логіки. – К. : Либідь, 2018.
14. Івін О.А. Логіка. – К. : АртЕк, 1996.
15. Ішмуратов А.Т. Вступ до філософської логіки. К. 2016.
16. Карамішева Н. В., Бовтач С. В. Збірник логічних завдань. Львів, 2007.
17. Карамішева Н. В., Бовтач С. В. Навчальний посібник з логіки. Львів 2008.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 20

18. Климишин І. А. Основи формальної логіки. Івано-Франківськ, 2006.
19. Конверський А.Є. Логіка: Четверта хвиля. - К., 2008.
20. Конверський А.Є. Логіка. – К. : Укр. центр духовної культури, 2004.
21. Орендарчук Г. О. Основи логіки: посібник для студентів вузів. Тернопіль 2011.
22. Руденко К.П. Логіка. – К. : Вища школа, 2006.
23. Середа В.Ю. Вчись мислити логічно. Київ: Знання, 2018.
24. Тофтул М.Г. Логіка. – К. : Академія, 2002.
25. Тофтул М.Г. Логіка / Підручник. – К. : Академія, 2018.
26. Тофтул М.Г. Логіка для юристів / Навчальний посібник. – Житомир : ОП «Житомирська облдрукарня», 2017.
27. Тофтул М.Г. Логічні задачі і зразки їх розв'язання. – К. : Дорадо, 2013.
28. Хоменко І.В., Алексюк І.А. Основи логіки. – К. : Золоті ворота, 2006.
29. Хоменко І.В. Логіка – юристам. – К. : Четверта хвиля, 2008.
30. Хоменко І.В Логіка для юристів. – К., 2011.

Допоміжна література

31. Бондар Т. І. Логіка. Київ : Ліра, 2022. 399 с.
32. Конверський А. Є. Сучасна логіка: класична та некласична. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 580 с.
33. Партико З. В. Логіка. Підручник. Київ, 2019. 412 с.
34. Ряшко В.І. Логіка. Навчальний посібник. Київ, 2020. 311 с.
35. Титов В. Соціальна детермінація логічного знання // Філософська і соціологічна думка, №1 (1993).
36. Тофтул М. Г. Логіка. Словник-довідник. Київ : Академія, 2018. 341 с.
37. Філософія, логіка, філософія освіти. Кредитно-модульний курс. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 271 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __/21

Інформаційні ресурси в Інтернеті

38. Карамішева Н. Логіка і правознавство (теоретичні і практичні заняття) : навч. посіб. Л. : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2012. – 120 с. – Режим доступу : <http://old.filos.lnu.edu.ua/Logika%20i%20pravoznavstvo.pdf>.

39. Логіка для правознавців [Текст] : навч. посіб. / [О. О. Бандура, О. І. Гвоздік, В. М. Кравець та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. – 144 с. – Режим доступу : <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1702/1/%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%9A%D0%90%20%D0%B2%D0%B5%D1%80%BA%D0%B0.pdf>.

40. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни “Логіка” / уклад.: О. М. Юркевич, В. Д. Титов, С. Е. Зархіна та ін. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 90 с. – Режим доступу : http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1876/1/NMP_0010.pdf

41. Проценко М.Г. Логіка [Текст] : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / [Укладач М. Г. Проценко]; Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України. – Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2011. - 162 с. Режим доступу : http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7573/1/Logic_Pro_tsenko.pdf

42. Логіка для юристів. – Режим доступу : https://ab.uu.edu.ua/edu-discipline/logika_dlya_yuristiv.

43. Туляков, О. О. Логіка [Текст] : навчально-методичний практикум / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”; [уклад. О. О.Туляков]. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2014. –71 с. Режим доступу : <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12144/1/Logik.%20Tasks%201.pdf>.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф.-* 05.02/2/**/**- 20__
	Екземпляр № 1	Арк __ / 22

44. Шепетяк О. М. Ш48 Логіка. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Олег Шепетяк. – Київ: Фенікс, 2015. – 256 с. – Режим доступу :
http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/10807/1/%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D1%96%D0%BA%D0%B0_%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf.

* Індекс структурного підрозділу відповідно до наказу ректора «Про затвердження організаційної структури Державного університету «Житомирська політехніка» (наприклад, 22.06).

** Індекс освітньої програми відповідно до наказу ректора «Про індексацію освітніх програм Державного університету «Житомирська політехніка» (наприклад, 122.00.1/Б).

*** Шифр освітньої компоненти в освітній програмі (наприклад, ОК1).